

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MELEKLIK BETERMÉKÉNYEIT: szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városi ház, földszint) 7. sz. íde küldendő a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat irodája, íde küldendő az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** ♦♦ Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Karácsony ünnepén.

Írta: **Koncz Ákos.**

Az örök Szeretet jegyében született Isten-ember földrejövetelének ünnepén letesszük a munka eszközeit és néhány óráig átengedjük magunkat az áhíthatnak, mely szükséges a léleknek, mely a mindennapi elfoglaltság idegbontó óráiban csak egy percre sem kapja meg vallási táplálékát.

Zajgó, forgó világban élünk és a legtöbbször szeretet nélkül haladunk el egymás mellett... Ma nem szokás megbecsülni a más munkáját és az halad felfelé a lepcsőn, aki legjobban tudja a port a világ szemébe hinteni... Önösség, kicsinyes nézőpontok, a leszólás művészeté finomodása, kételkedés a szándék nemességében, a kis emberek tevékenységének semmibevétele, a hatalom fitogtatása, az élet kevésége, a mondvacsinált nagyság, az érdemek tagadása, az énnék minden vonalon előtérbe tolésa, ha kell minden poklokot át, ravasz számítás, a mások bőrének kicserézése, energiájának az idegek megbomlásáig való kihasználása, szeretetlenség, szertelenség, a gyűlöletben és hatalmi érdekek hajhászása, — ezek jellemzik a magas műveltségnek csak külső mázát viselő társadalmi életünket, közéleti szereplésünket...

Azokat a kevés altruistákat, akik elég erősek ebben a romlott, szintelen és minden illuziótól megfakult korban önzetlenek maradni, a tömeg kineveti... Szerénységét élnetelenségnek, tartózkodását gyávagságnak és az eszmények iránt való lelkesedését hipokritságnak tartja. Önmagából indulva ki mindenkit önzőnek tart és nem képes saját lelkének alacsony gondolkodását ismerve, embertársairól szépet, jót és nemeset feltételezni...

Ezért sívár a mi köz- és társadalmi életünk és ezért nem tudunk annyira haladni, mennyire pedig képességünk, külső és belső viszonyainkat tekintve haladhatnánk...

Eronként nem egyesítjük, hanem kiki halad a maga útján Nagy és vezér akar lenni az epigon és nem gondolja meg, hogy a kicsi kicsi marad akkor is, ha a hegy csúcsára kapaszkodik... Rengeteg üres buzakalászt találunk közéletünk talajában, még több konkolty társadalmi életünkben. Egész légijával találkoznak azoknak, kik szeretik hinni, hogy uralkodásra születtek, pedig aki nem tud lemondani, az nem is tud uralkodni. Ezek

és ezek hiszik magukról, hogy mert pénzük van, mely a mások verejtékének gyümölcse — okosak és műveltek is egyszersmind. Náluk az aranyok mennyisége értékeli a lelket... A szegény ember előttük nem számít, annak a műveltsége, tudása, vasszorgalma, önzellen törekvése értéktelen valami... Ez a balvélemény aztán gőgössé teszi azokat a szegény gazdagokat, akiknek lelke kopár, virágtalan mező...

A mi társadalmunk és közéletünk beteg... A huszadik század egész idegrendszere meg van mérgezve... Nem ártana neki egy tisztító vihar, mely elsőörné a századok óta összegyűlt szememet... Az igazi jellemek megrikkultak. Dekadens irányban halad az emberiség... Az eget nem keresi többé, nem néz a csillagok közé, hanem a földet keresi és a pénzben az üdvösséget. Idegrendszerünk bomlását jelzik a képzőművészet elfajulása és a perverz irodalom kultiválása... Ma az az igazi művész, aki bizarr színeket dob a vászonra; az az ünnepelt költő, aki megvadult fantáziával gázol Helikon berkeiben... A színpadon rettenetes dolgokat látunk és a világot jelentő deszkákról nem hallják többé az emberi szépet, a nemeset, hanem a nyugat megromlott izlésének egész halom szeméjét, úgy, hogy nemcsak a nézők pirulnak az erény mezébe öltöztetett gyalázatosságok felett, hanem a művésznők és művészek is halkan mondják el szerepüket, mert érzik, hogy nem az volna az ő igazi világuk. Társadalmi életünkben nincs semmi melegség, hideg udvariasság ül az arcon és mig hazug szavakkal varrunk himet azokra, akiknek kegyeire szükségünk van, lenézük azt, akinek nem adott a sors hatalmat, vagyont és befolyást... Oda jutott társadalmunk, amit Racine mond, hogy a becsület pénz nélkül betegség és a társadalom mint bélpoklostul fordul el a szegényről és szerencsétlentől. A családi élet szentélyéből elröppent a boldogság; az anyák ezrei a gyermeknevelés nagy munkáját a cselédekre bizzák, ők pedig mesés leleménységgel keresik fe azokat a helyeket, ahol mulatni, szórakozni, látni, láttatni és feledni lehet... Férfiak munkáereje roppan össze a toaletszámlák sulya alatt és napról-napra látjuk egy-egy fináléját azoknak a nagy tragédiáknak, melyek egy-egy család pusztulását jelentik... Nem csoda aztán, ha a család-

fákban a virágok is hamar hervadoznak, mert ahol a törzs beteg, ott egészséges gyümölcsöt várni pusztá ábránd...

Gondolkozzunk ezen bomlasztó állapotokon a **Szeretett ünnepén**. És ha a város titok imadásánál visszaszáll szívünkbe pár órára az eltűnt és a föld sarát nem szerető Szeretet, ennek meléig világánál tegyünk fogadást, hogy új irányt szabunk életünknek... Hozzuk vissza a múltat, mely ha egyszerűbb volt is szokásaiban és erkölceiben, de bensőségesebb és tisztább volt bizonyára, mert a szeretet volt kalauza, a bölcsesség az irányító és az őszinteség a zomanca...

Dicsőség a magasságban Istennek és békeség a földön az embereknek és jóakaratl!

Ingatlanok szerzése.

A városok háztartásában kétségkívül okos politika ingatlanokat szerezni, de csak akkor, ha a vételekre szükséges összegek megvannak és ha ezen ingatlanok megszerzésére jóvedelmezőség vagy városrendezési szempontból szükség van. Ha azonban pénzünk nincs és városrendezési okok sem kívánják az ingatlanok magas árákon való megszerzését, az ingatlanoknak, különösen pedig a házaknak megszerzése nemhogy hasznára van a városnak, hanem éppen kára.

Előre bocsátjuk, hogy a város újabb időben néhány szerezéssel vétehez jutott, bár a megszerzett ingatlanok olyan rozoga állapotban kerültek a város birtokába, hogy tatarozásukra és helyrehozatalukra, hogy ugyahogy lakhatók legyenek, igen sok pénzt kellett áldoznia. Ezek azonban idővel mégis kifizetik magukat akár jóvedelmezőség, akár városrendezés szempontjából.

Azokban mit látunk? Hogy a város néhány, céljaira alkalmas ingatlant megszerzett, egymásután jönnek az ajánlatok házastelkek eladására. És a háztulajdonosok oly nagy árakat szabnak, hogy ezekkel még meg sem lehet kezdeni a tárgyalásokat. Ugy látszik, hogy az ajánlattevők nagy része abban a hiszemben van, hogy a város kapva-kap az ajánlatokon és megveszi felajánlott telküket drága pénzben.

Ha volna az ingatlanszerzési alapnak számbavehető nagy pénztára, ebben az esetben talán még megvolna okolható a felajánlott telkek megvétele, bár ebben az esetben sem volna szükséges a mai árákon vásárolni telkeket. Mert azt látjuk, hogy az ingatlanok értéke egy év alatt 30—50%-kal emelkedett és manapság azok értékének feloszlásában nem egységes állapot. És ezen állapot nem lesz tartós, épp úgy, mint a most uralkodó drágaság. A háztelkek ára is esni fog és akkorára talán lesz a városnak anyagi pénze, hogy tisztes árákon vehet céljaira ingatlanokat. Míg ez az idő elkövetkezik, addig legelőnyösebb, ha a város tartózkodik az ingatlanok vételétől annyit, mint is inkább, mert megkezdett és betörtézésre váró létesítései, melyekre nagy szükségünk van, igazán igénybe veszik anyagi erőforrásait.

Nem azt mondjuk ezzel, hogy a város szüntesse be az ingatlanok vételét: csak korlátozza a mindinkább növekedő spekuláns szellem rohamos megnyilatkozását. És miután mi meg vagyunk győződve, hogy a városi Tanács, a jog- és pénzügyi bizottság és a törvényhatósági közgyűlés bölcsesége meghatározza, hogy a városnak mennyiben van szüksége házastelkekre és meg tudja körültekintően ítélni azt, hogy mennyit áldozhat ezek megvételére, hisszük, hogy a most üzennél beérkezett és érkező házladási ajánlatokat nagyon is megrostaálja és azok legnagyobb részét nem is veszi meg. Sőt, hogy az amugy is sok közigazgatási munka kevesbedjék, legjobb volna alkalmas módon tudatni a háztulajdonosokkal, hogy ez idő szerint a város nem vesz házastelkeket, kivéve, ha ezen vétel magasabb okokból elkerülhetetlen.

Ujabbban is a következő ajánlatok érkeztek a városához: Kandia-u. 13—15. sz. ház, Arany János-u. 43., Bethlen-u. 37., Burgundia-u. 10., Darabos-u. 14., Hüvelyes-u. 5., Kut-u. 140. sz. házastelkek, már előbb felajánlta a Szappanos-u. 8. sz., Arany

János-u. 43. sz., Piac-u. 83. sz., Burgundia-u. 10. sz., Ajtó-u. 8. sz. továbbá a Marx János, Bikfalvy István, Novelli Eduard stb. házastelkeket, ugyszólván annyi telkek, amennyit tíz év óta nem ajánlottak tel.

Ha a város földet és kaszálókat szerez, ez nagyon helyes gazdasági politika és különösen az utóbbiak megszerzése felelte kívánatos, mert az erdőfészt nem lesz széttárgolva, a föld pedig nem jár annyi befektetéssel és nem kell tartozni, mindig megadja árának jó kamaját. Ellenben a legtöbb esetben elavult házak fenntartása sok költségre kerül, mert hiszen a városrendezés alapelveinek megvalósításig még évek hossza sora válszt el bennünket és addig a város tulajdonába átment házak folytonos és költséges gondozásra szorulnak. Példa erre a Bethlen-utcán megvett Pelbárt és Nemes féle házak, melyek habár olcsón kerültek a város birtokába, ennek lakhatóvá és jóvedelmezővé tétele sok pénzt emésztett fel és a jövőben is költségre fog kerülni.

A debreczeni szanatórium ügye.

A jog- és pénzügyi bizottság december 22-én tárgyalta a Debreczenben létesítendő tüdőbeteg-szanatórium ügyét. Az ülésről a következőket jelenthetjük:

A szanatórium létesítésére vonatkozólag a szanatórium bizottság egy 8 pontból álló javaslatot szerkesztett, mely a következő: 1. A város ad épületanyagot. 2. A megnyitás napján köteles a város azt a különbözetet, mely az épületanyag értéke és a város 150 ezer koronás segélye közt lesz, a szanatórium igazgatóságának kifizetni. 3. A város öt ágyalapítvány tulajdonosa lesz, melyet maga tölthet be. 4. Az igazgatóságban a városi tanács két taggal képviseli magát. 5. A város kiköti, hogy az átengedett 30 holdnyi terület be nem épített része gazdasági célra nem fordítható: csupán a szanatórium házi szükségletére. 6. Ha a szanatórium valaha megszűnik, az épület visszaszáll a város tulajdonába. 7. A kiváltott és fel nem használt fák a város tulajdonát képezik. 8. A város a szanatórium céljaira átenged 30 holdnyi területet a Nagyerdőnek az első keresztutjától balra eső dombos részén.

A javaslat első hét pontját egyhangulag elfogadta a bizottság. Az utolsó pont ellen azonban erős kifogások merültek fel.

Komlóssy Arthur a javaslat utolsó pontját nem fogadja el. Kijelenti, hogy a szanatórium felállítását a legerélyesebben óhajtja, de azt, hogy a Nagyerdőn építsék fel, ellenzi. A város közzvéleménye a leghatározottabban ellene van a tervnek s a közönség aggodalmát méltányolni kell. Ha a szanatóriumot a Nagyerdőn építik, félt, hogy a közönség elriad a Nagyerdőtől s így egyetlen üdülőhelyünk is elveszítjük. Javaslatot tesz, mondja ki a bizottság, hogy a szanatórium helyéül az Apafájba erdőfészt jelöli ki. Ez az erdő minden tekintetben alkalmas a célra.

Márk Endre: Orvosok kimutatták, hogy azok az aggodalmak, melyeket a Nagyerdő ellen felhoztak, nem állhatnak meg. A budapesti elnökség különben is köti magát ehez a helyhez s ha a város nem adja, a központ más városban létesíti a szanatóriumot. A szanatóriumi bizottság jól megfontolta a dolgot, mielőtt határozott.

Magoss György kifejezést ad a közönség aggodalmának. Ami azt illeti, hogy az elnökség más

városban építi fel a sanatóriumot, kijelenti, hogy egy város sem hoz annyi áldozatot, mint Debreczen.

Fejér Ferenc dr.: Nehezen lehet dönteni a kérdésben. A nagyerdei tervnek kétségtelen sok előnye van, de lényeges hátránya az, hogy a közönség fél tőle. Előre látható, ha a sanatóriumot a Nagyerdőn építik fel, minden anyá kerülni fogja gyermekeivel az erdőt.

Acsél Géza megbizik az orvosok lelkismeretességében. Ha bármi aggodalomra ok lehetne, az orvosok is ellenezték volna a nagyerdei tervet. Sokkal veszélyesebbek azok a betegek, akik az egészséges emberek közt sétálnak a nagyerdei parkban. Ha a Nagyerdőt nem adja a város, a sanatóriumot más városban építik fel.

Freund Jenő dr. azon csodálkozik, miért kóti magát a sanatóriumi bizottság éppen a Nagyerdőhöz. Ha az intézményt itt építik föl, a közönség el fog riadni a Nagyerdőtől.

Tüdős Kálmán dr. Egy időbeteget sanatórium a környezetre egyáltalán nem veszélyes. A tüdővesztesnek a köpetében van a fertőzés! Ha azonban a köpetet azonnal ártalmatlanná tesszik, a fertőzés ki van zárva. A sanatóriumnak szüksége van, hogy jó levegőjű, régi erdőben legyen, a levegőkúra érdekében. Szükséges az is, hogy a városhoz közel legyen. A szóban levő területek, Nagyerdő, Apafája, Haláp közül az elsőt találták a legalkalmasabbnak a szakértők. A közönség hangulatára adni kell ugyan, de csak egy bizonyos határig. Ilyen intézmény létesítésénél komoly szempontot kell figyelembe venni. Ilyen szempontok vezették a szakértőket, mikor a nagyerdei hely mellett döntöttek.

Komlóssy Artur amellett működött mindig, hogy a sanatóriumot létesítsék. De a nagyerdei helyet ellenzi. Az Apafája erdőt ajánlja a legnagyobb nyugodtsággal és meggyőződéssel. Maga részéről nem fél ugyan attól, hogyha a sanatórium a Nagyerdőn létesülne, de nem ilyen a közönség, mely impressziók után indul. Okvetlenül amellett van, hogy a sanatóriumot létesítsék, de nem a Nagyerdőn, hanem az Apafáján.

Tüdős Kálmán dr. most hallja először az Apafája tervet. Fellételezi, hogy ez megfelelő volna, de közlekedési szempontból ez idő szerint nem megfelelő. Ha az Apafáján akarnák a sanatóriumot létesíteni, újból meg kellene indítani a tárgyalásokat a budapesti bizottsággal.

Márk Endre: Az Apafáját hozzáférhetővé tenni sok költségbe kerülne, mert intézkedni kell, hogy a villamos vasut az Apafájáig járjon. Javaslja, adják vissza a sanatórium bizottságnak az ügyet, hogy tárgyalja az Apafája helyet és tárgyalásainak eredményéről egy hónapon belül legyen jelentés.

A bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadta.

Hirdetmény.

Az 1909. illetőleg 1910. év folyamán megtartandó időszakos hitelesítésre való jelentkezés tárgyában.

I. **Felhívás jelentkezésre.** Az 1907. évi V. törvény cikk 16. §-a és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1908. évi 107,226. számú kereskedelemügyi

miniszteri rendelet értelmében a közforgalomban használt összes hosszmértekek, folyadékok és száraz tárgyak mérésére való úrmértekek, súlyok és mérlegek, továbbá az 1908. évi 107,228 számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében a tejes kannák (a tejszállításra használtak kivételével) a fent megjelölt évek folyamán újrahitelesítendők. Ezen mértekek és mérőeszközök újrahitelesítése központokban a községek által rendelkezésre bocsátandó helyiségekben, illetőleg a felek kívánságára a telek helyiségeiben fog elvégeztetni. Az állandóan felállított hidmérlegek és önműködő mérlegek újrahitelesítése szintén a mértékhitelítők körútja alkalmával a helyszínen végezhető el. Felhívatnak mindazok, akik a fent felsorolt mértekeket és mérőeszközöket a közforgalomban — azaz adásvétel alkalmával — használják, hogy a községi előjárásoknál vagy a polgármesteri hivatalokban (illetőleg a mértékhitelítők hivatalok állandó székelyein e hivatalokban) díjmentesen kapható nyomtatványokon az időszakos hitelesítésben való részvételre jelentkezzenek. Ezen előzetes jelentkezések az a célja, hogy az érdekeltek biztosítsák maguk részére azt az előnyt, hogy mértekeiket és mérőeszközöiket a II. pont alatt felsorolt időszakos mértékhitelítési — központban nyújthassák be időszakos hitelesítésre. Az időszakos hitelesítési központban megjelenő mértékhitelítők ugyanis első sorban azon felek mértékeit és mérőeszközöit fogják újra hitelesíteni, akik a fent jelzet módon jelentkeztek, a többi mértékhasználó felek mértékei és mérőeszközöi csak abban az esetben vizsgálatnak meg, ha a mértékhitelítők előre megállapított s meg nem változtatható utiterve azt megengedi. Akik tehát az előzetes jelentkezést elmulasztják, azok lakóhelyükön levő vagy ahhoz legközelebb fekvő időszakos központokban esetleg nem fognak sorra kerülni, s így kénytelenek lesznek mértékeiket és mérőeszközöiket időszakos hitelesítés céljából valamely mértékhitelítők hivatal állandó székelyére bevinni, ami jelentékeny költséggel és idővesztéssel fog járn.

A jelentkezési nyomtatványon feljegyzendő a fél (illetőleg cég) neve, az a hely (község, utca, házszám), ahol a fél üzletét vagy mesterségét folytatja, illetőleg ahol bejelentendő mértékeiket és mérőeszközöiket használja, a használt mértekek és mérőeszközök száma, valamint az is, hogy kívánja-e a fél a bejelentett mértékeknek és mérőeszközöknek saját helyiségeiben való megvizsgálást.

A jelentkezési lapok folyó évi december hó 31-ig azon hatóságánál nyújtandók be, amelytől azok beszerestettek.

II. **Az időszakos mértékhitelítés** Debreczen törvényhatósági joggal felruházott város területén az 1910 évre később megállapítandó időpontban fog elvégeztetni.

Debreczen thj. város (a II. ker. Péterfia-utcai városrész, III. ker. Hatvan-utcai városrész, IV. ker. Piac-utcai városrész, a városi szállós és egyéb kertek, a majorsági földek, a belső legelő, továbbá Mátá, Zám, Ohat, Elep, Kösélyszeg, Cuca, Kishegy, Nagyhegyes, Gyulai-Mács, Gyulaihegyes, Zelemér, Álomzug, Monostor és Apafáerdő nevű külsőségek részére.)

Az időszakos hitelesítési központokul ki nem jelölt községek — az 1909. évi 27,641. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében — a hite-

lesítés szempontjából azon csoportokhoz tartoznak, amely csoportokhoz az illető járásnak központokul kijelölt többi községei tartoznak. Az időszakos hitelesítésre kötelezett felek mértekeik és mérőeszközeik időszakos hitelesítését bármely hitelesítési központban eszközölthetik, de az időszakos hitelesítésről azon évek folyamán kötelesek gondoskodni, amely években lakóhelyükön, illetve mértekeik és mérőeszközeik használati helyén a fenti csoportosítás értelmében időszakos hitelesítés fogyanatosítottak.

Debreczen, 1909. év november havában.

Szakál Pál a. k.
Állami mértektételező
bizottság.

Hírek.

— **A népkönyha megnyitása.** A debreczeni jótékony nőegylet által vezetett városi népkönyha f. hónap 22-ikén délfben nyílt meg. A megnyitáson a városi tanács képviselőiben *Oldh Károly* tanácsnok jelent meg, szép beszéddel üdvözölve a nőegyletet, mely az idén is elvállalta a népkönyha vezetését. Az egylet részéről *Szele György* nőegyleti igazgató válaszolt, köszönetet mondva a városnak, mely a szeretet ünnepeitől kezdve a tavaszig nagylelkűen gondoskodik a szegényekről. A megnyitáson jelen voltak: *V. Szathmáry Teréz* elnök, *Weszprémy Zoltán* alelnök, *Koncz Ákos* titkár és a választmányának több tagja. A szegények közül már az első napon is igen sokan jelentek meg.

— **Halálozás.** *Bessenyei Széll* Farkas nyug. kir. ítélőtáblai tanácselnök temetése vasárnap ment végbe Budapesten nagy közönséggel részvétel mellett. A megholdogult hosszabb ideig lakott városunkban, melynek közelében tevékeny részt vett. Nagytudásu jogász és kiváló történetíró volt *Széll Farkas* és halála családján kívül mindazokat fájdalmasan érintette, akik őt ismerték és becsülték. Nyugodjék békében!

— **Bizottsági tagok választása.** December 22-én folyt le a megüresedett bizottsági tagsági helyekre a választások.

A választások a Hatvan-, Csapó- és Péterfia-utcán 9 órakor kezdődtek meg.

A Csapó-utcai kerület választói a tüdőoltó-laktanyában szavaztak. Elnök: *Szabó Lajos*. Helyettes elnökök: *Bárdos Géza* és *Pongó Lajos*. Bizalmi férfiak a *Radákovic* párt részéről: *Nagy Gyula* városi hivatalnok, *Nagy Imre* tanító; *Varga Lajos* részéről: *Papp Ignác* tanító, *Boros Sándor* vendéglős; azonossági tanuk: *Varjassy Sándor*, *Kovács Lajos*. Jelöltek: *Radákovic Géza* a függetlenségi párt részéről és *Varga Lajos* dr.

A Hatvan-utcai kerületben a szavazást a városházán ejtették meg. Elnök: *Bacsó Dezső* dr., *Riesz Henrik* és *Török Péter*; helyettes elnökök: *Nagy Imre* és *Borus Béla* azonossági tanuk. Bizalmi férfiak: *Kertész János*, *Kiss András*, *Salánky Mihály* és *Varjassy Gyula*. A függetlenségi párt jelöltje *Salánky Ferenc* volt. Ellenjelölt: *Kovács János* kereskedő.

A Péterfia-utcai választók a ref. egyháznál szavaztak. Itt a függetlenségi párt jelöltje *Thieszen Arthur* bankigazgató volt. Elnök: *Sinka Sándor*; helyettes elnökök: *Szilágyi Bálint* és *Kertész István*. Bizalmi férfiak: *Ormos József*, *Eva Péter*, *Farfagó András* és *Bakóczy László*. A hivatalos jelölttel szemben *Kántor István* *Varga Lajos*-párti lépett fel. A választást délután 4 órakor zárták le, majd összehámlálták a szavazatokat. Az eredmény a következő:

A Csapó-utcai részben *Radákovic Géza* kapott 251 szavazatot. *Varga Lajos* 99 szavazatot.

A Hatvan-utcai részben *Salánky Ferenc* kapott 264 szavazatot. *Kovács János* kereskedő 70-et, *Móráss Sándor* 4-et.

A Péterfia-utcai részben *Thieszen Arthur* kapott 212 szavazatot. *Kántor Mihály* 85-öt. Az új bizottsági tagokat üdvözöljük és meg-vagyunk győződve, hogy tudások és munkajerejükkel a város javára fognak dolgozni.

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »

KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

(VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készit mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlesebben állitattak ki. — Yideki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺ ☺ ☺

Tartós betűrebeől készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknek, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Szabályrendelet a város köztereinek kertészetéről.

1.

Debreczen sz. kir. város az utcai fásítás, közterek, parkok, sétányok, általában a város kertészeti szépítésének létesítésére, kezelésére és fenntartására „városi kertészetet” létesít.

2.

A városi kertészet feladata a meglévő utcai fásítások, nyilvános parkok, sétányok mindennemű kertészeti teendőinek ellátása; új fásítások, sétányok, parkok létesítése, fenntartása; továbbá működésével oda hatni, hogy a város utcáinak, sétányainak s tereinek, parkjainak kinézése a modern kertészet eszközeinek lehető felhasználásával széppé, kellemessé tévessék s ez által a jelzett helyek a lakosság szépeztetésére s a közegészségi állapotok javítására szolgáljanak.

Feladata továbbá a városi középületek udvarának parkirozása, fásítása, az ünnepi helyiségek alkalmi díszítése s mindazon kertészeti teendők ellátása, melyekkel a városi tanács megbizza.

Ha a város központi temetőt létesít, annak kertészeti teendőit szintén a városi kertészet munkakörébe utalatlannak s ezen teendőket is köteles a városi kertészet ellátni, a köztetetői szabályzat rendelkezései szerint.

A nagyerdei park a nagyerdőből, mint erdészeti területből kiszakittatik s mint nyilvános park, a városhoz csatolva a városi kertészet kezelése alá utalattik.

3.

Hogy a városi kertészet ezen feladatának megfelelhessen, egyelőre a nagyerdei kertészet, mint kertészeti telep, a városi kertészet kezelése alá bocsátatik.

Mintthogy azonban ez a telep a szükséges faiskolák létesítésére kicsi s a nagyerdei park fejlesztésének előbb-utóbb útjában lesz, a nagyerdei alkalmas helysín (mely már a szabályzat megállapításakor fixirozandó volna) 10 hold terület adatik a városi kertészet céljaira.

Ezen kertészeti telep kizárólag a közterületek, sétányok, parkok s általában a fent meghatározott kertészeti teendők ellátásához szükséges növényzet termelésére használható.

Tekintettel a városban szépen fejlődő kereskedelmi s magán kertészetre, nem szabad a városi kertészetnek kereskedelmi, gazdasági, vagy konyha kertészettel üzletszerűen foglalkozni s a termelt növényzetből csak a kisejtett, felesleges példányok adhatók el a szépítési bizottság által meghatározandó időben és módon.

A nagyerdei kertészet minden tartozékával tíz év alatt beszüntetendő, illetve az új kertészeti telepre fokozatosan áttelepítendő.

4.

A kertészeti telep allagáról nyilvántartás vezetendő, mely a kertészeti telep készletéről mindenkor hű képet adjon.

A kertészeti telep kertészeti és gazdasági vezetőségért a főkertész felelős. Ő köteles gondoskodni az üzem gondos, szakszerű ellátásáról s a termelt növényzet okszerű felhasználásáról.

A városi kertészet kezelésére és munka rendjére a gyakorlatnak megfelelő utasítás dolgozandó ki s jóváhagyás végett a városi tanács elé terjesztendő.

5.

A városi kertészet működésének vezetésére és ellenőrzésére „szépítési bizottság” alakíttatik.

Ezen bizottság feladata minden a város kertészeti szépítésével s fejlődésével összefüggő javaslatok, tervök kidolgozása, ezeknek keresztül vitele, fenntartása.

Kötelessége a bizottságnak a város utcáinak, köztereinek, parkjainak szépítésére jövedelmi források teremtése és megjelölése; városi kertészet működésének felügyelete és ellenőrzése; a városi kertészet céljaira meghatározott költségvetési összegek gondos, gazdaságos felhasználásának ellenőrzése s általában a város kertészeti szépítésének előmozdítása.

A bizottság mincén hónap első hetében ülést tart s ezen intézkedik a városi kertészet munkakörébe tartozó minden teendőkről; megállapítja a főkertész javaslata alapján a szükséges napi béres munkások számát, beosztását; megállapítja a napi béreket, megállapítja a kertészeti munkák tervét, a Tanács elé terjesztendő javaslatokat.

Végrehajtja a tanács által elrendelt munkákat. Gondoskodik a kertészeti művek fenntartásáról a növényzet gondos ápolásáról, a kertészeti munkák idő s szakszerű gazdaságos végrehajtásáról.

Közvetlen felügyeletet gyakorol a városi kertészet minden munkájára úgy a közterületeken, mint a középületekben és kertészeti telepen.

Megvizsgálja időnként a kertészeti telepet, annak kezelését, számadásait, nyilvántartását s állagát s tapasztalatokhoz képest intézkedik.

Felügyel a városi kertészet költségvetésének pontos betartására, s a költségvetés keretében szükséges átutalások felett határoz.

Megállapítja mindazon intézkedéseket, munka rendet, melyek a városi kertészet sikeres működésére szükségesek.

Osszeállítja minden év augusztus 1-re a városi kertészet következő évi költségvetését s azt indoklással a városi Tanácshoz beterjeszti. Összeállítja minden év február hó 15-ig a városi kertészet zárszámadását s azt az azon évi működésről szóló jelentéssel együtt a városi Tanács elé terjeszti.

A bizottság 7 tagból áll. Elnöke a polgármester, kit akadályoztatása esetén a főjegyző helyettesít. A bizottság tagjai: hivatalból a főjegyző, erdőmester, főmérnök, ki a bizottság előadója, s a törvényhatósági bizottság által választott három tag, kik hat évre választatnak.

A bizottság jegyzőjét a polgármester osztja be.

A tagok létszámában beálló üresedés esetén a megüresedett tagsági hely a legközelebbi törvényhatósági bizottsági közgyűlésen betöltendő.

Ha a bizottság valamelyik választott tagja egymásután három ülésen indokolatlanul nem vesz részt, helye megüresedettnek tekintendő s helyére a legközelebbi közgyűlésen betöltendő. A mulasztó bizottsági tag egy ízben még megválasztható, de a mulasztás ismétlése esetén többé nem.

A bizottság határozatképes, ha legalább három tag van jelen az elnökön kívül s ezek közül egy választott bizottsági tag.

A bizottság minden tagja, a jegyző kivételével, szavazatról bír.

Az elnök rendszerint nem szavaz, szavazat egyenlőség esetén az elnök dönt.

A bizottság üléséről jegyzőkönyv vezetendő s a kisebbség kívánhatja véleményének jegyzőkönyvbe vételét.

A bizottság jegyzőkönyvei a mérnöki hivatalban őriztetnek.

6.

A városi kertészet, mint külön ügyosztály, a városi mérnöki hivatalhoz osztatik ke. Személyzete a mérnöki hivatal személyzeti létszámához tartozik.

A városi kertészet működési körében szükséges tervezéseket, kitzéseket, méréseket s minden műszaki munkát a mérnöki hivatal hajtja végre.

Altalában a városi kertészet működését a városi érnöki hivatal mindenben előmozdítani köteles.

7.

A városi kertészet személyzete:

1. *Egy főkertész*, ki a kertészeti iskolát jó eredménnyel végezte s legalább három évi gyakorlattal bír városi vagy nagyobb park kezelésében.

Egy évi próba idővel a városi tanács választja életfogytiglan.

Évi fizetése 2400 korona, természetbeni lakás a kertészeti telepen, s 800 kor. fuvar átalány.

2. *Két segéd kertész* mindenik 1200 korona évi fizetéssel, egyik természetbeni lakással a kertészeti telepen; másik 400 kor. lakkbérrel.

A segéd kertészeket a főkertész ajánlatára a szépitési bizottság szerződés mellett alkalmazza.

3. *Napszámosok* a szépitési bizottság által meghatározandó számban és napibér mellett.

A főkertész állandósítása után nyugdíj jogosult.

8.

A város közterületén bármiféle növényzetnek ültetésére, fenntartására és elhelyezésére egyedül a városi kertészet jogosult.

9.

A közterületek ültetvényeit rongálni tilos. Ezen tilalom ellen s a 8. §. rendelkezései ellen vétők kihágást követnek el és esetenként 5 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbírsággal, nem fizetés esetén a megfelelő elzárással büntetgetnek.

10.

A kihágások felett I-ső fokba a rendőrőrkapitányi hivatal, II-od fokban a városi tanács s III-ad fokban a közigazgatási bizottság dönt.

11.

A büntetéspénzek a szépitési alap javára szolgálnak.

12.

Ezen szabályrendelet a kihirdetésekor válik jogerőssé.

Debreczen, 1909. aug. 20.

Aczél Géza,
városi főmérnök.

